

ÅRSMELDING
2014

I N N H O L D

Høyesterett i 2014	Side	4
Kort om Høyesteretts saker og saksbehandling	Side	6
Høyesterett i 1814 og 2014	Side	7
- Etablering og utnevning av dommere	Side	8
- Nye dommere følger på i rekken	Side	11
- Høyesterett bygger i høyden	Side	12
Forberedelser til Høyesteretts 200-årsjubileum	Side	15
Noen utvalgte saker i 2014	Side	16
Dissenser i Høyesterett	Side	22
Menneskerettskonvensjonene og Høyesterett	Side	24
EØS-avtalen og Høyesterett	Side	26
Høyesteretts dommere	Side	31
Høyesteretts administrasjon	Side	34
Rettsbetjent - hva er det?	Side	40
Fylkestur 2014	Side	42
Utenfor rettssalen	Side	44
Statistikk	Side	46

Forsiden, Høyesteretts besøk på Tusenårsstedet Gulatinget (Foto: Henrik Tveit)

HØYESTERETT I 2014

I 2014 feiret vi Grunnlovens 200-årsjubileum. Grunnloven etablerer en lovgivende, en utøvende og en dømmende makt med Høyesterett som den øverste domstol. Grunnloven er fundamentet for byggingen og utviklingen av demokratiet og rettsstaten Norge.

I de første femti år av sitt virke, utviklet Høyesterett de grunnleggende trekk ved domstolenes kontroll med lovgivningen og forvaltningen. Lover må være i samsvar med de skranker som følger av Grunnloven. Er det strid her, må loven vike eller tolkes innskrenkende, slik at konflikt unngås. Forvaltningsvedtak må treffes innen rammen av loven, de må bygge på et korrekt faktum og en forsvarlig saksbehandling. Utøvet skjønn må ikke være klart urimelig. Følges ikke dette, må vedtaket underkjennes som ugyldig.

I de to siste tiårene er domstolenes kontrolloppgaver utvidet ved at domstolene prøver at lover og vedtak ikke strider mot de grunnleggende menneskerettskonvensjoner, som er gjort til norsk lov gjennom menneskerettsloven av 1999. Mange av rettighetene

i disse konvensjonene er nå for øvrig, ved grunnlovsrevisjonen i mai 2014, forankret i Grunnloven. Etterlevelse av disse rettighetene inngår nå i grunnlovskontrollen.

Domstolenes kontrolloppgaver overfor de to andre statsmakter, er helt sentrale for Norge som rettsstat. Sammen med løsninger av tvister ellers og avgjørelse av straffesaker, utgjør dette kjerneoppgavene for Høyesterett og de øvrige domstoler.

Frem til unionsoppløsningen med Danmark i 1814, var det en felles dansk-norsk Høyesterett med sete i København. Etter unionsoppløsningen ble dette en ren dansk høyesterett, som ikke kunne behandle saker fra Norge. Det tok noe tid å få en egen Høyesterett på plass. Men arbeidet med etableringen av domstolen startet umiddelbart etter at Grunnloven var vedtatt 17. mai 1814.

Norges Høyesterett hadde sitt første rettsmøte og avsa sin første dom den 30. juni 1815, og de store jubiléer for Høyesterett har vært markert i 1915 og

1965 på den 30. juni. Høyesteretts 200-årsjubileum vil derfor bli markert den 30. juni 2015.

Året 2014 har vært et aktivt år for Høyesterett med mange viktige saker. Vi har i år som i fjor i årsmeldingen forsøkt å presentere institusjonen også ut over sakene og de tørre tall fra statistikken.

Som en opptakt til jubileumsåret, har vi blant annet tatt for oss to "ytterpunkter" på tidslinjen og presentert noen sentrale hendelser i Høyesterett i henholdsvis 1814 og 2014. I årsmeldingen finner du også planene for markeringene av Høyesteretts 200-årsjubileum.

Jeg håper årsmeldingen er av interesse.

Oslo, 2. januar 2015

Tore Schei

KORT OM HØYESTERETTS SAKER OG SAKSBEHANDLING

Grunnloven § 88 bestemmer at “Høiesteret dømmer i sidste Instans”. Av det følger at Høyesterett er landets øverste domstol i alle typer rettsaker. Høyesteretts hovedoppgave er gjennom sine avgjørelser å bidra til rettsavklaring og rettsutvikling innenfor de rammene som følger av Grunnlov og lov.

For å få fremmet en anke til Høyesterett over en dom av lagmannsretten, trengs det samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Vilkåret for å få samtykke er etter prosesslovene normalt at en avgjørelse fra Høyesterett vil ha prinsipiell betydning – den må gi viktig rettslig veiledning også for andre saker. Selv om en avgjørelse bare er rettslig bindende for partene i saken, vil den, nettopp fordi Høyesterett er en prejudikatdomstol, rent faktisk få virkning for alle som er involvert i liknende saker.

Det er mange anker over lagmannsrettsdommer, og det gis bare samtykke i et mindre antall av disse. Nåløyet for å få saken inn til behandling i avdeling, er trangt både rettslige og faktisk. En streng “siling” er helt nødvendig for at Høyesterett skal få nok tid til å behandle de virkelig viktige sakene. Det er en oppgave for advokatene å overbevise ankeutvalget i Høyesterett om at akkurat hennes eller hans anke

bør slippe frem til avdelingsbehandling. Oftest bør dette gjøres i en kort og konsentrert anke der det eller de prinsipielle spørsmål er løftet frem.

Som nevnt er det ankeutvalget som avgjør om en anke skal fremmes til behandling i avdeling i Høyesterett. Ankeutvalget består i hver sak av tre av Høyesteretts dommere. De fatter sin avgjørelse på grunnlag av saksdokumentene. De sakene som fremmes til behandling, avgjøres av en av de to avdelingene med fem dommere, helt unntaksvis av såkalt forsterket rett – Høyesterett satt i plenum eller i storkammer med 11 dommere.

Sakene behandles muntlig – advokaten redegjør for både de rettslige og faktiske spørsmål Høyesterett må ta stilling til. Disse muntlige forhandlingene er offentlige. Hvem som helst kan komme i rettsalene og høre på – det er bare å møte opp. På Høyesteretts hjemmeside, www.hoyesterett.no, er det opplysninger om hvilke saker som skal behandles, med angivelse av hva saken gjelder og med tidspunkt for den muntlige behandling. Når dom er avsagt, blir den lagt ut på hjemmesiden – både ved et kort sammendrag og i fulltekst for den som ønsker det.

HØYESTERETT
| 1814 OG 2014

På de neste sidene forteller vi litt om noen store begivenheter i domstolen i grunnlovsårene 1814 og 2014.

HØYESTERETT I 1814

ETABLERING OG UTNEVNING AV DOMMERE

I unionstiden hadde Norge og Danmark en felles dansk-norsk høyesterett. Den holdt til i København. Da unionen ble oppløst ved Kieltraktaten av 14. januar 1814, måtte fellesordningen opphøre. Den nye situasjonen krevde at Norge som et fritt land fikk sin egen høyesterett. I § 89 i Grunnloven av 17. mai 1814 ble det derfor bestemt:

“Til at dømme i sidste Instans skal, saasart mueligt, organiseres en Høiesteret, der ikke maa bestaae af færre, end Justitiarius og 6 Tilforordnede.”

“Saasart mueligt” ble tolket bokstavelig. Den 25. mai 1814, altså bare noen dager etter Riksforsamlingen, besluttet regjeringen å starte arbeidet med å etablere den nye domstolen. Det ble arbeidet raskt. Allerede i juli var et utkast til “instruksjon” for Høyesterett klart. Etter forslaget skulle saksbehandlingsmåten være dels muntlig, dels skriftlig, avhengig av saken. Men det var stor uenighet om dette. Diskusjonen pågikk nesten helt frem til Høyesteretts formelle åpning ett år senere, den 30. juni 1815.

Den 27. september 1814 utnevnte regjeringen Johan Randolph Bull, stiftsamtmannen i Bergen, som Høyesteretts første justitiarius. Sammen med ham ble også de seks andre dommerne – eller assessorer, som de ble kalt den gangen – utnevnt. De seks var etatsråd Hans Falbe, justisråd Peter

Collett, stiftsoverrettsassessor Jørgen Mandix, stiftsoverrettsassessor Jens Petter Debes, sorenskriver Andreas Kiønig og byfogd Fredrik Motzfeldt. Kiønig og Motzfeldt hadde vært medlemmer av Riksforsamlingen på Eidsvoll. I alder spente dommerne fra 35 til 65 år. I tillegg til dommerne ble det også utnevnt en justissekretær og to protokollsekretærer.

Justitiarius Bulls årlige “gage” skulle være 4 000 riksbankdaler, mens de øvrige dommernes lønn varierte mellom 2 000 og 2 600 riksbankdaler. Justis- og protokollsekretærenes lønn var henholdsvis 1 400 og 1 000 riksbankdaler.

Regjeringen kunne ikke ha truffet et bedre valg enn å utnevne Johan Randolph Bull til justitiarius. Han var en person med “skarp dømmekraft og human livsoppfatning forenet med prøvet erfaring og et sunt praktisk blik for livets realiteter”. Med sine 65 år ble han av sin samtid omtalt som den “ærværdige olding”; en karakteristikk som nok sier mye om datidens gjennomsnittlige levealder på omkring 40 år.

Etatsråd Falbe skulle ifølge seg selv ha fått gjentatte forsikringer av Kong Christian Fredrik om at han ville bli utnevnt til justitiarius. Han ble derfor så skuffet over bare å bli valgt som 1. assessor at han sa fra seg embetet. Petter Collett rykket da opp til 1. assessor. Den ledige dommerplassen som fulgte

HØYESTERETTSDOMMERE UTNEVNT 27. SEPTEMBER 1814:

Justitiarius :

- Stiftsamtmand Johan Randolf Bull

Dommere:

- Kammerherre Etatsraad Hans Hagerup Falbe
- Justitsraad Peter Collett
- Stiftsloverretsassessor Jørgen Mandix
- Stiftsloverretsassessor Jens Petter Gløersen Debes
- Cancelliesekretair Sorenskriver Andreas Aagard Kiønig
- Byefogd Frederik Motzfeldt

av opprykket, ble senere – i juni 1815 – fylt ved at advokat Christopher Frimann Omsen ble utnevnt som den sjette assessor.

Etter dommerutnevnelsene var det viktig å finne et egnet lokale for den nye domstolen. Dette var vanskelig. Kristiania var ikke forberedt på å ta imot alle de institusjoner som fulgte med byens stilling som hovedstad i det selvstendige Norge.

I oktober 1814 foreslo justitiarius Bull overfor regjeringen at Høyesterett skulle overta lokalene til det som hadde vært den øverste domstol i landet under dansketiden – Overhoffretten. Den hadde holdt til i Stiftsgaarden i Rådhusgaten 13. Men til tross for regjeringens positive innstilling til Bulls forslag, nektet stiftsamtmanden i Kristiania å gi

slipp på de beste rommene. Høyesterett måtte ta til takke med en sal i bygningens første etasje. Den ble beskrevet av retten selv som et “maadelig lokale” der det verken var plass til et justiskontor eller arkiv. Høyesteretts offisielle åpning og senere rettsmøter måtte derfor holdes i Katedralskolens bibliotek i Dronningens gate 15.

Høyesteretts plassproblem forble uløst helt til 1903. Da flyttet domstolen inn i den nye Justisbygningen i Kristiania, den bygningen som i dag er Høyesteretts Hus.

Artikkelen bygger på informasjon i G. Hallager, Norges Høyesterett 1815-1915, Bind I 1815-1863 og Nils Rune Langeland, Siste ord, Høyesterett i norsk historie 1814-1905.

HØYESTERETT I 2014

NYE DOMMERE FØLGER PÅ I REKKEN

Arne Ringnes og Wenche Elizabeth Arntzen er de to sist utnevnte dommerne i Høyesterett. Vi har tatt dem med til dommerrommet i 1. avdeling, hvor veggene er dekket med bilder av 187 kvinner og menn som siden 1814 er utnevnt til dommere i Høyesterett. “Da er vi nr. 188 og 189 i rekken” slår Wenche Arntzen fast. Hun ser på bildene og kan konstatere at hun selv er kvinnelig dommer nummer 15 i Høyesterett.

De to begynte nesten samtidig høsten 2014 og fikk kontor ved siden av hverandre i 1. etasje – også kalt “Balkan” – der mange av Høyesteretts mest erfarne dommere holder til. De innrømmer at det har blitt noen konsultasjoner på hverandres kontor. At latteren da sitter løst kan høres gjennom tak og vegger.

Begge to har kastet seg inn i arbeidet med glød og entusiasme og har markert seg i retten med mange spørsmål til prosessfullmektigene. – Det er jo gjennom spørsmål og dialog at man får ordentlig grep om saken, sier Arntzen, som også i tingretten var kjent for ikke å la advokatene slippe unna uten å ha forklart seg skikkelig.

– Jeg hadde på forhånd tenkt at det å sitte i retten kanskje kunne bli kjedelig, sier Arne Ringnes. Men

isteden har jeg opplevd det som veldig intenst. Han synes samarbeidet med de andre dommerne i Høyesterett er ennå mer positivt enn han hadde tenkt seg, og det å arbeide sammen og “gjøre hverandre bedre” – for å bruke en klisje – er det han setter aller mest pris på ved sin nye arbeidsplass.

Men det er mange nye rutiner å sette seg inn i og et høyt tempo. Wenche Arntzen sier hun hadde regnet med at det gikk raskt i Høyesterett. Og at forventningene har blitt innfridd. – Vi har ikke akkurat vært arbeidsledige etter at vi begynte, ler de to. Men de har lagt merke til at dommerne i Høyesterett holder seg godt. Det må være en foryngende faktor X som vi håper å nyte godt av, sier Arntzen med et bredt smil.

Hun har for øvrig tatt opp arven etter tidligere dommer Georg Fredrik Rieber-Mohn. Hans veldige latter bidro til at det ble installert lydpendende plater i taket på dommernes lunsjrom. Med Arntzen på plass har lydplatene igjen kommet til nytte. Som Arne Ringnes sier: Når Wenche Arntzen setter opp sin hjertelige latter på nabokontoret, hjelper det lite at veggene er tykke og sakene er spennende. Da er det bare å gi seg over og le med.

Seks utredere flyttet i 2014 inn i ny loftsetasje

HØYESTERETT I 2014

HØYESTERETT BYGGER I HØYDEN

Eidsvollfedrene ville trolig ha skuet anerkjennende over lindetrærne mot Høyesteretts Hus, om de hadde fått anledning til å ta en spasertur fra gamle Hammersborg nedover Akersgata i våre dager.

Trolig ville de også vært stolte over manifestasjonen av Grunnloven § 88 i den ærverdige røde mursteins-bygningen på Høyesteretts plass. Det flagges fra den gamle justisbygningen i Kristiania - og løfter man blikket, vil også byggets nye etasje komme til syne.

Bakenfor flagget er taket løftet - og sol, lys og luft gir fantastiske arbeidsplasser for Høyesteretts juridiske utredningsenhet i et nytt og moderne kontorlandskap, helt øverst i landets øverste domstol.

Byggets arkitekt Hans Jakob Sparre ville utvilsomt stemt i. Bergensarkitekten vant ikke arkitektkonkurransen i 1896 ettersom postbåten fra Bergen var forsinket og forslaget hans ikke nådde frem innen fristens utløp. Men hans idé om hvordan den lange smale tarmen av en utbyggingstomt kunne utnyttes, vant likevel gehør hos juryen. I Sparres forslag var byretten som første rettsinstans plassert i første etasje, lagmannsretten som andre rettsinstans i andre og Høyesterett i tredje etasje.

Særlig heldig var det at Sparre i tegningene også tok høyde for en loftsetasje. Med økende saksmengde ble det på 60-tallet behov for juridiske utredere i Høyesterett. Behovet for flere kontor-plasser utfordret kreativiteten, og loftsetasjen kom etter hvert svært godt med.

Utredningsenheten går igjennom mer enn 2000 saker i året
Alle foto: Sturlason

I dag har Høyesterett 20 juridiske utredere som forbereder ankesakene for Høyesteretts ankeutvalg, og våren 2014 var gleden stor da seks nye kontorplasser ble innviet i en ny etasje på "Loftet". De strengere formene nedover i etasjene i Høyesteretts Hus, er her løst opp.

Alt i alt er loftet blitt et veldig bra arbeidssted. Lola Magnussen er en av Høyesteretts 20 juridiske utredere. Hun er svært tilfreds både med eget kontor og med det nye kontorlandskapet. Masse dagslys fra store vinduer både i taket og på kontorene. Særlig fornøyd er hun med at utrederne nå kan sitte mer samlet, og at det er kort vei til en kollega dersom man trenger å diskutere en sak. Om det blir bedre utredernotat vites ikke, men de blir i alle fall ikke dårligere.

Under forberedelsene til neste års jubileum fant vår bibliotekar, Vivi Østby, en gammel jubileumsavis. Her leser hun Aftenspostens morgengnummer datert 25. juni 1915 med informasjonsrådgiver Svein Tore Andersen. Avisens hovedoppslag var "Norges Høiesteret gjennom hundrede aar."

HØYESTERETT I 2014

FORBEREDELSE TIL HØYESTERETTS 200-ÅRSJUBILEUM

200-ÅRSJUBILEUM I 2015

- Høyesteretts 200-årsjubileum vil bli markert den 30. juni 2015 med en høytidelighet i Høyesteretts rettssal.
- Regjeringen holder senere på dagen en mottakelse for Høyesterett med gjester på Akershus slott.
- Dagen etter, den 1. juli 2015, er det åpent hus i Høyesterett med omvisninger og foredrag.

I 2014 har Høyesterett gjort forberedelser til neste års jubileum. Til jubileet vil Høyesterett gi ut et jubileumsskrift med fagartikler om Høyesterett og Høyesteretts rettspraksis. Domstoladministrasjonen vil gi ut et tredje bind av Høyesteretts historie, da for perioden 1965 til 2015. Forfatter av dette verket

er professor Jørn Øyrehagen Sunde ved Universitetet i Bergen.

Ellers vil Universitet i Bergen i 2015 arrangere to seminarer om Høyesterett og virksomheten her. Riksarkivet holder en utstilling og Norges Bank utgir en mynt i tilknytning til jubileet.

NOEN UTVALGTE SAKER I 2014

Høyesterett har i 2014 behandlet én sivil sak i storkammer. For øvrig har Høyesterett i avdeling behandlet 56 sivile saker og 47 straffesaker. For mer utfyllende informasjon vises til statistikken som er inntatt bakerst i årsmeldingen.

Nedenfor har vi valgt ut noen saker fra 2014 som illustrerer bredden i sakstilfanget til Høyesterett.

Avgjørelsene i fulltekst er tilgjengelig på [Høyesteretts hjemmeside](#), i Norsk Retstidende og på Lovdata.

SIVILE SAKER

RETT TIL Å DRIVE SKISKOLE I ALPINANLEGG

Eieren av et alpinanlegg nektet en skiskole å drive aktivitet i anlegget uten å betale for bruken. Høyesterett kom til at løypene i anlegget var "utmark" i friluftslovens forstand. Reglene om fri ferdsel innebar at alpinksenteret ikke kunne nekte andre å drive skiskoler i bakkene. Men skiskolen kunne ikke kreve at instruktørene skulle få kjøre i heisen til vanlig forbrukerpris. (Rt. 2014 side 36)

ÆREKRENKELSER I

En mann av somalisk opprinnelse fikk hjerneskode etter å ha blitt slått ned. Han ble ikke tatt med av en ambulanse som kom til stedet. En av ambulansesjåførene reiste ærekrenkelsessak mot Dagbladet som følge av avisens omtale av saken. Høyesterett kom til at avisens beskyldning om uforsvarlig pasientbehandling var vernet av ytringsfriheten etter EMK artikkel 10 nr. 1. Dagbladets beskyldning om at behandlingen var rasistisk motivert var derimot ikke vernet. Avisen ble dømt til å betale 200 000 kroner i oppreisning til ambulansesjåføren. Dissens 4-1. (Rt. 2014 side 152)

ÆREKRENKELSER II

En kirurg ble i en artikkelserie i *Avisa Nordland* beskyldt for å ha operert friske pasienter uten grunn, fjernet livsviktige organer og påført pasientene ubotelige skader og store komplikasjoner. Høyesterett konkluderte med at beskyldningene både var ærekrenkende og rettsstridige. Det var ikke dekning for å si at kirurgen hadde begått grove feil. *Avisa Nordland* hadde heller ikke brukt sentrale opplysninger som avisen hadde, og som viste at dekningen var ufullstendig og misvisende. Høyesterett tilkjente kirurgen 400 000 kroner i oppreisning. (HR-2014-02398-A)

TILSETTING AV SJEF FOR FORSVARETS SKOLESENTER

En søker mente han var blitt forbigått i strid med likestillingsloven da en kvinne ble utnevnt som sjef ved Forsvarets skolesenter. Han fikk ikke medhold. Hvilke kvalifikasjoner som skal kreves og hvordan ulike kvalifikasjonskrav skal veies mot hverandre, bestemmes av arbeidsgiveren. Domstolene kan prøve om kravene faktisk er oppfylt. Men domstolene kan ikke prøve hvem av søkerne som er best kvalifisert, bare om avveiningen er saklig og forsvarlig. Likestillingsloven brytes dersom den som anses best kvalifisert ikke ansettes på grunn av kjønn. I den aktuelle saken hadde Høyesterett ikke innvendinger til at den konkrete avveiningen slo ut i den kvinnelige søkerens favør. Dissens 4-1. (Rt. 2014 side 402)

MERVERDIAVGIFT VED SALG AV ELEKTRONISK AVIS SAMMEN MED PAPIRAVIS

Omsetning av papiraviser er fritatt for merverdiavgift, mens omsetning av e-avis er avgiftspliktig. Et medieselskap solgte e-avisen dyrt til kunder som ikke hadde abonnement på papiravisen, og svært mye billigere til kunder som også hadde et papirabonnement. Høyesterett kom til at e-avisen hadde et annet kommersielt formål som selvstendig abonnement enn som tillegg til papiravisen. Merverdiavgift skulle derfor bare beregnes av 519 kroner som den reelle markedsverdien av e-avisen som tillegg til papiravisen. Dissens 4-1. (Rt. 2014 side 486)

YRKESKADE ETTER ÅKEULYKKE PÅ JOBBSEMINAR

En person ble skadet under aking på et jobbseminar. Høyesterett kom til at åkeulykken hadde skjedd "i arbeid", og at skaden derfor var en yrkesskade. Formålet med akingen var å styrke teamarbeidet og å skape positivt engasjement på seminarets faglige del. Arbeidsgiver hadde arrangert akingen og det ble forventet at man deltok. (Rt. 2014 side 513)

DNA FRA EN GRAVLAGT PERSON

En mann hevdet å være sønn av en avdød. Han krevde at graven ble åpnet for å avklare farsskapet gjennom en DNA-prøve av levningene. Høyesterett kom til at behovet for en sikker avgjørelse i farsskapsaker er viktigere enn hensynet til gravfreden når avklaring ikke kan skje på annen måte. (Rt. 2014 side 585)

SKATT PÅ KJØP AV LEILIGHET I SPANIA

Et norsk aksjeselskap hadde kjøpt en leilighet i Spania. Høyesterett kom til at selv om både utleie og mulig verdistigning hadde vært fremme da leiligheten ble kjøpt, var investeringen ikke vanlig eller fornuftig å gjøre for en alminnelig bedrift. Det ble lagt til grunn at private interesser var motiverende for å kjøpe leiligheten. Vedtak om uttaksbeskatning av selskapet og utbyttebeskatning av aksjonæren var derfor gyldig. Dissens 4-1. (Rt. 2014 side 614)

GEBYR ETTER AKVAKULTURLOVEN ER IKKE STRAFF

Et oppdrettsforetak hevdet at et overtredelsesgebyr etter akvakulturloven var straff som etter Grunnloven § 96 bare kunne ilegges ved dom. Dette fikk de ikke medhold i. Lovbestemmelser om administrative reaksjoner er ikke uvanlig. Lovgiver hadde vurdert forholdet til Grunnloven da gebyrordningen ble vedtatt. Gebyret var innført blant annet av hensyn til næringen selv og miljøet. Det var rettet mot en avgrenset gruppe næringsdrivende. Adgangen til klage og søksmål ivaretok i tilstrekkelig grad hensynet bak Grunnloven § 96. (Rt. 2014 side 620)

ERSTATNINGSANSVAR ETTER TILBAKESLAG FRA KLOAKNETTET

En bolig ble skadet ved tilbakeslag fra det kommunale avløpsnett. Bygningsskadene beløp seg til rundt 1 150 000 kroner. Høyesterett kom til at kommunen var ansvarlig på objektive grunnlag. Skader i rom som ikke var godkjent av bygningsmyndighetene - og som utgjorde om lag 103 000 kroner - ble i midlertid ikke erstattet som følge av ansvarsfraskrivelse i sanitærreglementet. (Rt. 2014 side 656)

TVUNGENT PSYKISK HELSEVERN

En kvinne ønsket å skrive seg ut fra tvungen psykisk helsevern. Dette ville føre til at tilstanden hennes ble vesentlig forverret innen tre til fire måneder. Høyesterett kom til at det såkalte "forverringsvilkåret" i lov om psykisk helsevern var oppfylt. Den lengre virkningstiden for dagens medisiner ga etter Høyesteretts syn grunnlag for å justere lovforarbeidenes forutsetning om en maksimumsgrense på to måneder. (Rt. 2014 side 801)

TILLEGGSBETALING FOR DRIFT AV FERGE

Et fergeselskap krevde tilleggsbetaling for å drive en fergeforbindelse. Grunnen var at en vei ikke ble bygget som planlagt. Det var – da kontrakten ble inngått – forutsatt at den nye veien ville føre til at en annen fergeforbindelse ble lagt ned. Dette ville ha gitt trafikkvekst og økte inntekter for fergeselskapet. Høyesterett kom til at det ikke var grunnlag for kompensasjon i medhold av kontrakten eller de alminnelige regler om bristende forutsetninger. Dissens 4-1. (Rt. 2014 side 866)

ERSTATNING TIL FAMILIEN ETTER GROVT UAKTSOMT DRAP

En person som var dømt for grovt uaktsomt drap måtte betale erstatning (oppreisning) til de etterlatte. Høyesterett uttalte at normbeløpet ved grovt uaktsomt drap bør være 125 000 kroner. Det var ikke grunn til å fravike normen selv om de etterlatte var bosatt i lavkostland. Heller ikke svak økonomi hos den drapsdømte eller at det var mange etterlatte ga grunn til å fravike normen eller å lempe ansvaret. (Rt. 2014 side 892)

STORKAMMERSAK:

KAPITALISERINGSRENTEFOTEN VED VARIG PERSONSKADE

En ung kvinne var blitt 100 prosent varig ufør etter en bilulykke. Hun krevde at kapitaliseringsrenten, en rentesats som brukes til å beregne erstatning ved engangsutbetaling, skulle settes ned. Kapitaliseringsrenten og skatteulempen har siden 1993 vært henholdsvis fem prosent og 25 prosent. Høyesterett kom til at den generelle kapitaliseringsrenten skulle settes til fire prosent og skatteulempen til 20 prosent. Et flertall på sju dommere mente at kapitaliseringsrentesatsen skulle gjelde generelt, mens et mindretall på fire mente at den burde settes til tre prosent for midler som forvaltes av fylkesmannen (dvs. umyndiges midler.) (HR-2014-02425-S)

STRAFFESAKER

FORSETTLIG DRAP

Domfelte hadde på en svært brutal måte drept en mann med til sammen 33 knivstikk. Han hadde hindret andre å ringe etter hjelp og truet dem til å avgi falsk forklaring om en ukjent gjerningsmann. Høyesterett viste til at straffen for "ordinære drap" normalt ikke skal være under fengsel i 12 år. Den brutale måten drapet skjedde på og den etterfølgende opptreden måtte føre til skjerping av straffen. Høyesterett var enig med lagmannsretten i at straffen måtte settes til fengsel i 13 år. (Rt. 2014 side 12)

FORSØK PÅ TVANGSEKTESKAP

En kurder var i lagmannsretten dømt for å ha forsøkt å tvinge sin 16 år gamle datter til å gifte seg med brorens sønn. Forsøket hadde skjedd gjennom et vedvarende sosialt press for å bryte ned motstanden hos datteren. Det var også tatt kontakt med en mullah i Iran og ordnet med ekteskapskontrakt. Høyesterett fastsatte straffen til fengsel i ett år og fire måneder. (Rt. 2014 side 205)

FREDET HØNSEHAUK

En person ble tiltalt for å ha skutt en totalfredet hønsenhauk mens den angrep en høne. Spørsmålet var om fellingen var straffri etter nødvergebestemmelsen i naturmangfoldloven § 17. Høyesterett kom til at loven ikke kunne forstås slik at tiltalte først måtte ha forsøkt å jage hauken fremfor å avlive den. Dersom lovgiver hadde ment noe annet, måtte loven endres. Tiltalte ble derfor frifunnet. (Rt. 2014 side 238)

FORSETTLIG DRAP UNDER SÆRDELES SKJERPENDE OMSTENDIGHETER

To personer oppsøkte en kjenning i forbindelse med et gjeldsoppgjør og utsatte ham for grov vold. Det

ble gjort flere torturlignende forsøk på å henge ham. Mannen ble forlatt hengende i en lastestropp og døde litt senere av kvelning. Høyesterett kom til at straffen for drap under særdeles skjerpende omstendigheter etter straffeskjerpelsen i 2010 normalt bør ligge på 15-16 års fengsel. Straffen i denne saken ble fastsatt til fengsel i 17 år. (Rt. 2014 side 268)

REGULERING AV FISKE – SVALBARDTRAKTATEN

Et tysk fiskefartøy hadde trålet i fiskevernsonen ved Svalbard. Fangsten inneholdt hyse som overskred begrensningen på 19 prosent i forskrift om regulering av hysefiske. Rederiet ble ilagt forelegg – og senere dømt i lagmannsretten – til bot og inndragning. I motsetning til fartøyer fra Norge, Russland og Grønland – som har særskilt hysekvote – kunne fartøyer fra EU bare ta hyse som bifangst. Høyesterett kom til at forskriften ikke diskriminerte fiskere fra EU i strid med likebehandlingsprinsippet i Svalbardtraktaten; i den grad denne traktaten gjaldt i fiskevernsonen. Forskjellsbehandlingen ivaretok objektive og legitime formål og var ikke uforholdsmessig. Lagmannsrettens dom ble derfor stående. (Rt. 2014 side 272)

FORBUDET MOT Å STRAFFE FLYKTNINGER FOR ULOVLIG INNREISE OG OPPHOLD

Etter flyktningkonvensjonen artikkel 31 nr. 1 er det forbudt å straffe en flyktning for ulovlig innreise dersom han kommer direkte fra et land hvor liv eller helse er truet og han "without delay" fremstiller seg for myndighetene og godtgjør beskyttelsesbehov. Høyesterett kom til at tingretten og lagmannsretten hadde tolket begrepet "without delay" for strengt. En kamerunsk statsborger hadde brukt et falsk identifikasjon i passkontrollen på Gardermoen da han ankom Norge. I avhør noe senere samme dag søkte han asyl. Høyesterett kom til at han hadde søkt om asyl "without delay" og opphevet lagmannsrettens dom. (Rt. 2014 side 645)

SKJENKING AV ALKOHOL I "SLUTTET SELSKAP"

Tre menn hadde invitert til en Halloweenfest via en lukket Facebook-side. Det var lagt opp til at venner kunne invitere venner, som igjen kunne invitere sine venner osv. Det ble servert alkohol på festen. Mennene hadde ikke skjenkebevilling. Høyesterett kom til at festen ikke kunne defineres som et "sluttet selskap" i alkohollovens forstand, og skjenkebevilling var derfor nødvendig. Lagmannsrettens frifinnende dom ble derfor opphevet. (Rt. 2014 side 686)

UNDERSLAG BEGÅTT AV STØTTEKONTAKT

En støttekontakt hadde underslått 79 000 kroner fra en klients konto. Høyesterett kom til at underslaget var grovt. Når en helse- eller omsorgsarbeider underslår penger, gjør hensynet til allmennprevensjon seg gjeldende med betydelig styrke. Samfunnsstraff var derfor ikke aktuelt. Straffen ble satt til fengsel i 60 dager, hvorav 30 dager betinget. (Rt. 2014 side 691)

ER DELTAKELSE I TRE MIDDAGER KORRUPSJON?

En driftssjef i et kommunalt selskap hadde ansvar for store deler av kollektivtrafikken i området. Han hadde deltatt i tre middager som var betalt av en bussprodusent. Høyesterett kom til at bespisning som har det meste til felles med ordinær kundepleie og tradisjonell kundekontakt, ikke er straffbart som korrupsjon. (Rt. 2014 side 786)

FLYKTNINGSPIONASJE

En sudansk etterretningsoffiser hadde samlet inn opplysninger fra det sudanske eksilmiljøet i Oslo. Han utga seg for å være flyktning. Informasjonen ble løpende gitt videre til den sudanske ambassaden i Oslo. Høyesterett kom til at det ikke er et vilkår for å dømmes for spionasje at informasjonen som samles inn ikke er åpent tilgjengelige ("hemmelige"). Det avgjørende er at selve innsamlingen er hemmelig, for eksempel ved at man utgir seg for å være flyktning. Det er heller ikke et vilkår at spionasjen har skadet Norges interesser eller enkeltpersoners liv, helse, frihet eller eiendom. Det avgjørende er at informasjonsinnhenting kan føre til slik skade. Etterretningsoffiseren ble derfor dømt, og straffen ble satt til fengsel i ett år og tre måneder. (Rt. 2014 side 901)

PRØVELØSLATELSE FRA FORVARING

Tre innsatte som var blitt dømt til forvaring krevde å bli prøveløslatt. Høyesterett kom til at prøveløslatelse bare kan nektes om påtalemyndigheten sannsynliggjør at vilkårene for å idømme forvaring fortsatt er oppfylt. Det må derfor være en nærliggende fare for at den innsatte vil begå en ny alvorlig forbrytelse. Høyesterett anså at det ikke forelå nærliggende gjentakelsesfare for de tre forvaringsdømte. De ble derfor prøveløslatt for resten av forvaringstiden, men under nærmere bestemte vilkår. (Rt. 2014 sidene 934, 946 og 951)

MEDVIRKNING I

En mann ble først ranet og så utsatt for omfattende vold. Han var allerede skadet da en av ranerne kom til stedet der skadene ble påført. Høyesterett uttalte at han likevel kunne dømmes for psykisk medvirkning til "legemsbeskadigelse under særdeles skjerpene omstendigheter" fordi det lå en tilskyndelse til volden i den tidligere aktive deltakelsen i ranet. (Rt. 2014 side 930)

MEDVIRKNING II

En mann klaget på bråk fra en fest i nabolaget. Han ble først slått i hodet av en festdeltaker og deretter sparket i hodet av en annen. Mannen fikk hjerneblødning og døde. Det var usikkert om det

var slaget eller sparket som førte til hjerneblødningen. Høyesterett kom til at de to festdeltakerne ikke kunne straffes for medvirkning til dødsfølgen da det ikke forelå faktisk eller psykisk medvirkning. (Rt. 2014 side 1134)

KAN MAN STRAFFEDØMME EN DØD PERSON?

En tiltalt døde før anken hans ble behandlet i lagmannsretten. Høyesterett kom til at det er i strid med kravet til rettferdig rettergang i Grunnloven § 95, Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 6 og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 14 å dømme en død person. Det ble blant annet uttalt at det kan reises alvorlig tvil om kravene til rettferdig rettergang er oppfylt hvis retten ved avgjørelsen av skyldspørsmålet ikke kan motta domfeltes umiddelbare forklaring. Dissens 3-2. (Rt. 2014 side 1045)

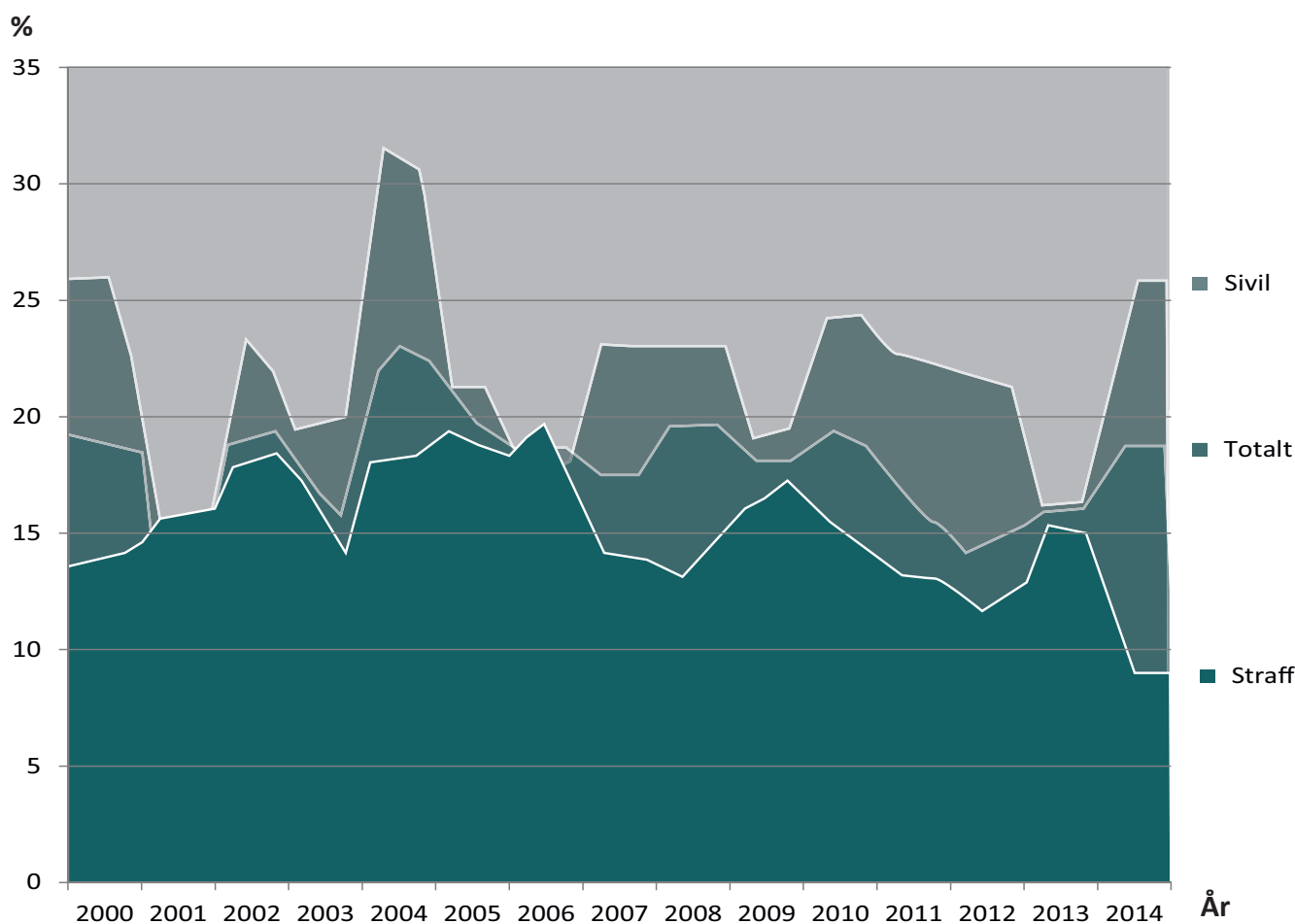
OVERSKUDDSMATERIALE FRA TELEFONAVLYTTING SOM BEVIS

Etter en lovendring i 2013 kan ekstra opplysninger (overskuddsmateriale) fra telefonavlytting føres som bevis. Høyesterett kom til at materialet i denne saken skulle vært slettet allerede i 2011 da tiltale ble reist, og at bevisene derfor ikke kunne føres i retten. Samtalene til hovedtiltaltes ektefelle skulle også vært slettet med en gang. Dissens 3-2. (Rt. 2014 side 1105)

DISSENSER I HØYESTERETT

I 2014 er 19 av i alt 104 avgjørelser i avdeling og storkammer avsagt under dissens. Fire av dissensene ble avgitt i straffesaker. Disse sakene gjaldt straffutmåling ved seksuallovbrudd, bevis fra kommunikasjonskontroll, adgangen til å avsi dom i ankesak etter at domfelte er død og bruk av telefonavhør som sentralt bevis.

De øvrige dissensene – i alt 15 – ble avgitt i sivile saker og spenner over et bredt spekter av rettsområder. Seks av dissensene ble avgitt i skatte- og avgiftssaker. Det isolert sett høye antallet må ses i sammenheng med at Høyesterett behandler et forholdsvis stort antall skatte- og avgiftssaker. De øvrige dissensene gjaldt i grove trekk likestillingsspørsmål, ærekrenkelser, panterett, avtalerett, prosessrett, erstatning og oppreisning.

De siste 15 år har antallet dissenser i Høyesterett ligget på ca. 14-22 prosent. Frekvensen er noe lavere i straffesaker (9-18 prosent) enn i sivile saker (15-31 prosent). Ved beregningen er avgjørelser i Høyesteretts ankeutvalg holdt utenfor.

Sakene med dissens handlet om:

Straffesaker

Straffutmåling. Bruk av samfunnsstraff ved seksuallovbrudd. Dissens 4-1. (Rt. 2014 side 459)

Kommunikasjonskontroll. Bruk av overskuddsmateriale fra kommunikasjonskontroll. Dissens 3-2. (Rt. 2014 side 1105)

Straffesak mot avdød person. Adgangen til å avsi dom når de etterlatte har trådt inn i en anke etter domfeltes død. Dissens 3-2. (Rt. 2014 side 1045)

Straffeprosess. Spørsmål om et telefonavhør oppfylte siktedes krav på rettferdig rettergang og om lagmannsrettens bevisvurdering var foretatt i samsvar med uskyldspresumsjonen i strafferetten. Dissens 4-1. (HR-2014-02472-A)

Sivile saker

Skatt. Gyldigheten av ligning etter eneaksjonærs private bruk av firmaleilighet. Dissens 4-1. (Rt. 2014 side 614)

Skatt. Verdi av kommunalt basistilskudd etter overdragelse av legepraksis som grunnlag for avskrivning. Dissens 4-1 vedrørende begrunnelsen. (Rt. 2014 side 986)

Skatt. Fradrag for kildeskatt betalt i utlandet. Dissens 3-2. (HR-2014-02162-A)

Merverdiavgift. Begrepet "kapitalvare" i merverdiavgiftsloven § 9-1 annet ledd. Om rivningsarbeider er "nybygging" i lovens forstand. Dissens 4-1. (HR-2014-02430-A)

Merverdiavgift. Avgiftsgrunnlaget ved omsetning av elektronisk avis i sammenheng med papiravis. Dissens 4-1. (Rt. 2014 side 486)

Offentlige avgifter. Innføring av tilknytningsavgift etter at det var gjort avtale om levering av kommunalt vann. Dissens 3-2 vedrørende begrunnelsen. (Rt. 2014 side 429)

Likestilling. Tilsetting av kvinne i stilling som sjef ved Forsvarets høyskole. Dissens 4-1. (Rt. 2014 side 402)

Ærekrenkelser. Ærekrenkende avisomtale av utføring av ambulanseoppdrag. Dissens 4-1. (Rt. 2014 side 152)

Erstatning. Terskelen for oppreisning til polititjenestemenn etter trusler. Dissens 4-1. (Rt. 2014 side 745)

Pant. Legalpanterett som tvangsgrunnlag uten tinglysing. Dissens 3-2 vedrørende begrunnelsen. (Rt. 2014 side 14)

Avtalerett. Risikoen etter offentlig anbudskonkurranse for at et forventet infrastrukturtiltak ble utsatt. Dissens 4-1. (Rt. 2014 side 866.)

Sivilprosess. Fremleggelse av granskningsrapport som bevis i sak om avskjed. Dissens 4-1. (Rt. 2014 side 773)

Erstatning. Kapitaliseringsrentefoten ved varig personskade. Dissens 7-4 vedrørende rentesatsen for umyndiges midler. (HR-2014-02425-S)

Ekspropriasjon. Tap av parkeringsplass innenfor veglovens byggegrense som grunnlag for ekspropriasjonserstatning. Dissens 4-1. (Rt. 2014 side 538)

Trygd. Krav på pensjonsterminer etter kollektiv forsikring var foreldet, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6 tredje ledd og § 19-9. Dissens 3-2. (HR-2014-02470-A)

MENNESKERETTSKONVENSJONENE OG HØYESTERETT

I 1999 ble de grunnleggende menneskerettskonvensjonene gjort til norsk lov gjennom menneskerettsloven. Loven omfatter i dag Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK), FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter, FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, FNs barnekonvensjon og FNs konvensjon om avskaffelse av alle former for diskriminering av kvinner. I 2014 ble flere av de grunnleggende menneskerettighetene også tatt inn i Grunnloven.

Vår lovgivning må være i samsvar med menneskerettighetene. Er det strid her, må loven vike eller tolkes innskrenkende slik at konflikt unngås.

I 2014 har menneskerettighetene vært sentrale i flere avgjørelser. Som eksempel nevnes en sak hvor Høyesterett tok stilling til om EMK artikkel 8 og Grunnloven § 102 om retten til privatliv var til hinder for å bruke overskuddsmateriale fra kommunikasjonsskontroll som bevis (Rt. 2014 side 1105). I en straffesak om felling av en fredet hønsenhauk vurderte Høyesterett lovkravet i EMK artikkel 7 (Rt. 2014 side 238). EMK artikkel 10 om vern av

ytringsfriheten var et sentralt tema i en sak om ærekrenkende avisomtale (Rt. 2014 side 152). Videre har Høyesterett tatt stilling til om EMK artikkel 6 og Grunnloven § 96 om retten til rettferdig rettergang er til hinder for å straffeforfølge en død person. (Rt. 2014 side 1045)

Det hender private parter klager avgjørelser fra Høyesterett inn for Den europeiske menneskerettsdomstolen, EMD, i Strasbourg. Da er den norske staten – og ikke Høyesterett – motpart. Dersom EMD ikke finner grunn til å se nærmere på saken, blir den lagt vekk. I motsatt fall avgjør domstolen i Strasbourg om konvensjonen er krenket eller ikke.

Dersom EMD kommer til at det foreligger brudd på en rettighet i EMK, plikter statene å avslutte krenkelsen og å reparere følgene av den så langt som mulig. Dette kan innebære at en sak Høyesterett har avgjort i strid med konvensjonen må gjenåpnes, slik at det eventuelt kan treffes ny avgjørelse i samsvar med konvensjonen.

Utredere i Høyesterett på studietur til Den Europeiske Menneskerettighetsdomstol, oktober 2014.

NORSKE SAKER AVGJORT I EMD I 2014

Dom 16. januar 2014 (ikke krenkelse)
Sak nr. 13258/09 Lillo-Stenberg og Sæther – om det er en krenkelse av EMK artikkel 8 at et ukeblad ble ansett berettiget til å publisere en artikkel om en privat bryllupseremoni – Høyesteretts dom 2. september 2008. (Rt. 2008 side 1089)

Dom 24. juli 2014 (krenkelse)
Sak nr. 32504/11 Kaplan mfl. – om et utvisningsvedtak er i strid med EMK artikkel 8 – Høyesteretts dom 26. november 2010. (Rt. 2010 side 1430)

Dom 2. oktober 2014 (krenkelse)
Sak nr. 15319/09 Hansen – om det er en krenkelse av EMK artikkel 6 at anke ble nektet fremmet til behandling i lagmannsretten uten begrunnelse – Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse 19. september 2008. (HR-2008-01598-U)

Dom 18. desember 2014 (ikke krenkelse)
Sak nr. 27473/11 N.A. – om det er i strid med EMK artikkel 6 å dømme en tiltalt til å betale erstatning (oppreisning) etter at han er frifunnet for straff – Høyesteretts ankeutvalgs beslutning 4. november 2010. (HR-2010-01889-U)

KOMMUNISERTE KLAGESAKER MOT NORGE I 2014 SOM VENTER PÅ AVGJØRELSE

Sak nr. 39731/12 Wolland – om ransaking og beslag hos advokat har medført krenkelse av EMK artikkel 6, 8 eller 13 eller tilleggsprotokoll nr. 1 artikkel 1 – Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse 20. desember 2011. (HR-2011-02367-U)

EØS-AVTALEN OG HØYESTERETT

EØS-avtalen trådte i kraft 1. januar 1994. Gjennom EØS-loven ble Avtalens hoveddel gjort til norsk lov. I 2014 har Avtalen virket i 20 år. EFTA-landene (Norge, Island og Liechtenstein) har i henhold til Avtalens artikkel 108 opprettet en egen domstol; EFTA-domstolen. Domstolen har tre dommere og sete i Luxembourg.

Det hører under EFTA-domstolen å gi rådgivende uttalelser til medlemslandenes domstoler om fortolkningen av EØS-avtalen. «Når et slikt spørsmål blir reist ved en domstol i en EFTA-stat, og domstolen finner at en uttalelse er nødvendig før den avsier sin dom, kan den anmode EFTA-domstolen om å gi en slik uttalelse», jf. Overvåknings- og Domstolavtalen artikkel 34. Ordningen er gjennomført i norsk rett gjennom domstolloven § 51a.

Siden 1994 har norske domstoler og nemnder anmodet EFTA-domstolen om rådgivende uttalelse i 43 saker. Seks av disse sakene har vært behandlet i Høyesterett. De er inntatt i Rt. 1997 side 1965 (virksomhetsoverdragelse), Rt. 2000 side 1811 (Finnanger I), Rt. 2004 side 904 (Paranova), Rt. 2009 side 839 (Alkoholreklame), Rt. 2012 side 1793

(Bilansvar) og Rt. 2013 side 258 (Allmenngjøring). To av uttalelsene ble besluttet innhentet av Høyesterett (Finanger I og Paranova). I tillegg forelå det ved behandlingen i Rt. 2007 side 1003 (Norsk Tipping) en avgjørelse fra EFTA-domstolen.

Sommeren 2014 feiret EFTA-domstolen 20 år. Høyesterett deltok da på en konferanse i Luxembourg, hvor det blant annet var paneldebatt om rådgivende uttalelser med tittelen: 'To refer or not to refer'. Noe av bakgrunnen for debatten var en kritikk fra EFTA-domstolens president mot Norge for i for få tilfeller å ha bedt om rådgivende uttalelser fra domstolen. Justitiarius Schei redegjorde for den praksis Høyesterett hadde fulgt og bakgrunnen for den, men sa også at vi vil se på vår praksis på nytt i lys av den debatt som er reist. På EFTA-domstolens hjemmeside refereres avslutningen av debatten slik: "At the end Chief Justice Schei invited the EFTA-Court to a round table with the Supreme Court of Norway on the matter". Invitasjonen ble fulgt opp med et felles seminar i Oslo i oktober 2014 for alle dommere og juridiske medarbeidere i de to domstolene.

President i EFTA-domstolen, Carl Baudenbacher (t.v), høyesterettsjustitiarius Tore Schei og utreder i EFTA-domstolen, Philipp Speitler (t.h) under seminaret i Oslo.

Norges Høyesterett og EFTA-domstolen holdt i oktober 2014 et seminar i Høyesteretts Hus der alle dommere og utredere fra de to institusjonene deltok.

Hovedtemaene var hvilke krav EFTA-domstolen stiller til en anmodning om rådgivende uttalelse, hvilke forventninger Høyesterett har til uttalelser som avgis fra dommerne i Luxembourg og når et spørsmål bør forelegges EFTA-domstolen. Videre ble det gitt en detaljert presentasjon av Høyesteretts behandling av EØS-spørsmål og av foreleggelses opp gjennom årene. Seminaret ga et godt grunnlag for en bedre forståelse av de to domstolenes arbeidsmåte og behov.

Dommere, utredere og direktører
i Norges Høyesterett og EFTA-domstolen
samlet til seminar i oktober 2014.

Foto: Sturlason

HØYESTERETTS DOMMERE

JUSTITIARIUS TORE SCHEI (68)

Tore Schei er født 1946 i Oslo og tiltrådte som høyesterettsdommer 1. mars 1986. Han tiltrådte som justitarius 1. august 2002. Han kom til Høyesterett fra stilling som lagdommer i tidligere Eidsivating lagmannsrett.

LIV GJØLSTAD (69)

Liv Gjølstad er født 1945 i Tønsberg og tiltrådte som høyesterettsdommer 1. september 1988. Hun kom fra stilling som lagdommer i tidligere Eidsivating lagmannsrett.

STEINAR TJOMSLAND (66)

Steinar Tjomsland er født 1948 i Kristiansand og tiltrådte som høyesterettsdommer 1. april 1991. Han kom fra stilling som assisterende direktør i Norges Bank.

MAGNUS MATNINGSDAL (63)

Magnus Matningsdal er født 1951 i Hå og tiltrådte som høyesterettsdommer 11. august 1997. Han kom fra stilling som førstelagmann i Gulating lagmannsrett.

JENS EDVIN A. SKOGHØY (59)

Jens Edvin A. Skoghøy er født 1955 i Tromsø og tiltrådte som høyesterettsdommer 15. august 1998. Han kom fra stilling som professor ved Universitetet i Tromsø.

KARL ARNE UTGÅRD (63)

Karl Arne Utgård er født 1951 i Sykkylven og tiltrådte som høyesterettsdommer 15. november 1999. Han kom fra stilling som privatpraktiserende advokat.

INGSE STABEL (68)

Ingse Stabel er født 1946 i Oslo og tiltrådte som høyesterettsdommer 1. mai 2001. Hun kom fra stilling som leder av Trygderetten.

TORIL MARIE ØIE (54)

Toril Marie Øie er født 1960 i Oslo og tiltrådte som høyesterettsdommer 1. august 2004. Hun kom fra stilling som avdelingsdirektør i Justisdepartementets lovavdeling.

BÅRD TØNDER (66)

Bård Tønder er født 1948 i Sjøvegan og tiltrådte som høyesterettsdommer 15. mai 2006. Han kom fra stilling som assisterende regjeringsadvokat.

CLEMENT ENDRESEN (65)

Clement Endresen er født 1949 i Stavanger og tiltrådte som høyesterettsdommer 28. august 2006. Han kom fra stilling som privatpraktiserende advokat.

HILDE INDREBERG (57)

Hilde Indreberg er født 1957 i Oslo og tiltrådte som høyesterettsdommer 1. april 2007. Hun kom fra stilling som avdelingsdirektør i Justisdepartementets lovavdeling.

ARNFINN BÅRDSSEN (48)

Arnfinn Bårdsen er født 1966 i Stavanger og tiltrådte som høyesterettsdommer 1. juli 2008. Han kom fra stilling som lagmann i Gulating lagmannsrett.

BERGLJOT WEBSTER (48) - (PERMISJON)

Bergljot Webster er født 1966 i Oslo og tiltrådte som høyesterettsdommer 15. august 2009. Hun kom fra stilling som privatpraktiserende advokat. Webster er nå i permisjon for å lede Avokatlovutvalget.

WILHELM MATHESON (59)

Wilhelm Matheson er født 1955 i Oslo og tiltrådte som høyesterettsdommer 1. november 2009. Han kom fra stilling som privatpraktiserende advokat.

KRISTIN NORMANN (60)

Kristin Normann er født 1954 i Oslo og tiltrådte som høyesterettsdommer 9. august 2010. Hun kom fra stilling som privatpraktiserende advokat.

RAGNHILD NOER (55)

Ragnhild Noer er født 1959 i Oslo og tiltrådte som høyesterettsdommer 1. oktober 2010. Hun kom fra stilling som lagdommer i Borgarting lagmannsrett.

HENRIK BULL (57)

Henrik Bull er født 1957 i Oslo og tiltrådte som høyesterettsdommer 17. januar 2011. Han kom fra stilling som dommer ved EFTA-domstolen.

KNUT H. KALLERUD (58)

Knut H. Kallerud er født 1956 på Kongsberg og tiltrådte som høyesterettsdommer 16. juli 2011. Han kom fra stilling som assisterende riksadvokat.

PER ERIK BERGSJØ (56)

Per Erik Bergsjø er født 1958 i Levanger og tiltrådte som høyesterettsdommer 1. mars 2012. Han kom fra stilling som privatpraktiserende advokat.

ARNE RINGNES (59)

Arne Ringnes er født 1955 i Oslo og tiltrådte som høyesterettsdommer 18. august 2014. Han kom fra stilling som privatpraktiserende advokat.

WENCHE ELIZABETH ARNTZEN (55)

Wenche Elizabeth Arntzen er født 1959 i Oslo og tiltrådte som høyesterettsdommer 29. september 2014. Hun kom fra stilling som dommer i Oslo tingrett.

Dommerne Erik Møse (64) og Aage Thor Falkanger (49) er innvilget langvarige permisjoner etter at de ble utnevnt til henholdsvis dommer i Den Europeiske Menneskerettsdomstolen i Strasbourg og Stortingets ombudsmann for forvaltningen.

En mer detaljert oversikt over dommerne og deres bakgrunn finnes på Høyesteretts hjemmeside www.hoyesterett.no.

Foto: Sturlason

Høyesteretts administrasjon består av omkring 45 personer. Disse er fordelt på en juridisk utredningsenhet og en administrativ stab.

HØYESTERETTS ADMINISTRASJON

Administrasjonen i Høyesterett består av omkring 45 personer. Justitiarius har som domstolleder også det øverste administrative ansvaret, og deltar i behandlingen av administrative spørsmål av prinsipiell og stor praktisk betydning for domstolen. Høyesteretts administrasjon ledes til daglig av en direktør og en assisterende direktør.

DIREKTØR GUNNAR BERGBY (67)

Gunnar Bergby har juridisk embetseksamen fra Universitetet i Oslo og har også gjennomført Sjefskurs ved Forsvarets Høgskole. Han har tidligere vært bl.a. byskriver i Oslo og førstebyfogd i Oslo. Han tiltrådte som Høyesteretts direktør i februar 1994.

ASSISTERENDE DIREKTØR ELIN HOLMEDAL (43)

Elin Holmedal har juridisk embetseksamen fra Universitetet i Oslo og en LL.M. fra USA. Hun har videre studert på Handelshøyskolen BI. Hun har tidligere vært førstekonsulent i Justisdepartementet, advokat hos Regjeringsadvokaten og dommer i Borgarting lagmannsrett, før hun tiltrådte et toårig vikariat som assisterende direktør i august 2014.

Kjersti Buun Nygaard (43) sluttet som assisterende direktør i oktober 2014. Hun ble da utnevnt som dommer i Borgarting lagmannsrett.

JURIDISK UTREDNINGSENHET

Juridisk utredningsenhet er den største enheten i Høyesteretts administrasjon og består av 20 personer inkludert leder og nestleder. Utrederne er ansatt på åremål (sju år).

Utredningsenheten arbeider først og fremst for ankeutvalget. Når en ankesak kommer inn til Høyesterett, blir den fordelt til en utreder. I alle saker blir både prosessuelle og materielle spørsmål utredet.

Ved anke over dom tar utredningen sikte på å avklare om saken reiser prinsipielle spørsmål som bør behandles av Høyesterett. Dersom ankeutvalget tillater anken fremmet, bistår utreder forberedende dommer under saksforberedelsen. Ved anke over kjennelse og beslutning blir saken utredet med sikte på ankeutvalgets endelig avgjørelse i saken.

Utredningsenheten har også oppdrag for justitiarius, dommerne og direktøren.

Det vil bli lyst ut utrederstillinger i begynnelsen av 2015.

UTREDNINGSLEDER ØISTEIN AAMODT (39)
Øistein Aamodt er cand.jur. fra Universitetet Oslo i 2001. Han tiltrådte som utreder i september 2006, som nestleder i juridisk utredningsenhet i juli 2011 og som utredningsleder i november 2014. Han har vært skattejurist ved Østfold fylkesskattekontor og seniorskattejurist i Skattedirektoratet.

NESTLEDER BIRTHE ASPEHAUG BUSET (40)

Birthe Aspehaug Buset er cand.jur. fra Universitetet Oslo i 1999. Hun tiltrådte som utreder i januar 2006 og som nestleder i juridisk utredningsenhet i november 2014. Hun har vært advokat i advokatfirmaet Kluge.

UTREDERE**NORUNN LØKKEN SUNDET (38) (PERMISJON)**

Norunn Løkken Sundet er cand.jur. fra Universitetet i Bergen i 2000. Hun tiltrådte som utreder i juni 2002. Hun har vært advokatfullmektig i advokatfirmaet Vogt & Wiig, dommerfullmektig ved Oslo byfogdembete, sekretær for Evalueringsutvalget for flodbølgekatastrofen og konstituert tingrettsdommer ved Follo tingrett. For tiden har hun permisjon for å være konstituert tingrettsdommer ved Drammen tingrett.

KARL INGE ROHDE (38) (PERMISJON)

Karl Inge Rohde er cand.jur. fra Universitetet i Tromsø i 2005. Han tiltrådte som utreder i juli 2006. For tiden har han permisjon for å være konstituert tingrettsdommer ved Drammen tingrett.

GEIR SUNDE HAUGLAND (37) (PERMISJON)

Geir Sunde Haugland er cand.jur. fra Universitetet i Bergen i 2003. Han tiltrådte som utreder i september 2006. Han har vært førstekonsulent i Justisdepartementet, rådgiver hos Sivilombudsmannen og sekretær for Metodekontrollutvalget. For tiden har han permisjon for å være konstituert tingrettsdommer ved Moss tingrett.

CHIRSTI ERICHSEN HURLEN (36)

Chirsti Erichsen Hurlen er cand.jur. fra Universitetet i Bergen i 2004. Hun tiltrådte som utreder i juni 2008. Hun har vært advokatfullmektig i advokatfirmaet Wiersholm, dommerfullmektig ved Drammen tingrett og spesialrådgiver ved Stortingets konstitusjonelle avdeling. Den 1. januar 2015 tiltrer hun som en av to nestledere i utredningsenheten.

LENE KNAPSTAD (33)

Lene Knapstad har master i rettsvitenskap fra Universitetet i Bergen i 2007. Hun tiltrådte som utreder i mars 2010. Hun har vært rådgiver i Utenriksdepartementet og dommerfullmektig ved Moss tingrett.

SVERRE JACOBSEN (41)

Sverre Jacobsen er cand.jur. fra Universitetet i Oslo i 1999. Han tiltrådte som utreder i april 2010. Han har vært advokatfullmektig i advokatfirmaet Haavind Vislie, dommerfullmektig ved Sunnhordland tingrett og Lofoten tingrett og advokat i advokatfirmaet Hjort.

CHRISTOPHER HAUGLI SØRENSEN (32)

Christopher Haugli Sørensen er cand.jur. fra Universitetet i Oslo i 2007. Han tiltrådte som utreder i april 2010. Han har vært dommerfullmektig ved Oslo byfogdembete.

MERETE ANITA UTGÅRD (39)

Merete Anita Utgård er cand.jur. fra Universitetet i Bergen i 2001. Hun tiltrådte som utreder i januar 2011. Hun har vært advokatfullmektig i advokatfirmaet Schjødt, politiadvokat ved Follo politidistrikt og dommerfullmektig ved Nedre Romerike tingrett og Oslo tingrett.

LOLA MAGNUSSEN (34)

Lola Magnussen er cand.jur. fra Universitetet i Oslo i 2005. Hun tiltrådte som utreder i januar 2011. Hun har vært advokat i advokatfirmaet Hjort og dommerfullmektig ved Follo tingrett

JØRGEN REINHOLDTSEN (29) (PERMISJON)

Jørgen Reinholdtsen har master i rettsvitenskap fra Universitetet i Tromsø i 2010. Han tiltrådte som utreder i mars 2011. Han har vært advokatfullmektig i advokatfirmaet Hjort. For tiden har han permisjon for å være utreder ved EFTA-domstolen.

MICHAEL LINDSTRØM (32)

Michael Lindstrøm har master i rettsvitenskap fra Universitetet i Oslo i 2009. Han tiltrådte som utreder i mai 2011. Han har vært advokatfullmektig i advokatfirmaet Kluge.

CAMILLA BERG-HANSEN (36) (PERMISJON)

Camilla Berg-Hansen er cand.jur. fra Universitetet i Oslo i 2003. Hun tiltrådte som utreder i januar 2012. Hun har vært advokatfullmektig i advokatfirmaet Bull & Co og dommerfullmektig ved Nordre Vestfold tingrett og Oslo tingrett. For tiden har hun permisjon for å være fylkesnemndsleder i Fylkesnemnda i Oslo og Akershus.

KRISTINE RØRHOLT (32)

Kristine Rørholt har master i rettsvitenskap fra Universitetet i Oslo i 2007. Hun tiltrådte som utreder i april 2013. Hun har vært seniorrådgiver i Finansdepartementet.

EVA GROTNÆSS BARNHOLDT (34)

Eva Grotnæss Barnholdt er cand.jur. fra Universitetet i Oslo i 2005. Hun tiltrådte som utreder i juni 2013. Hun har vært seniorrådgiver hos Sivilombudsmannen.

STINE BAUMANN (33)

Stine Baumann har master i rettsvitenskap fra Universitetet i Oslo i 2008. Hun tiltrådte som utreder i august 2013. Hun har vært advokat i advokatfirmaet DLA Piper Norway.

KRISTIN SLØRDAHL HJORT (31)

Kristin Slørdahl Hjort har master i rettsvitenskap fra Universitetet i Oslo i 2008. Hun tiltrådte som utreder i august 2013. Hun har vært advokatfullmektig i advokatfirmaet Thommessen.

SIV MYRVOLD (28)

Siv Myrvold har master i rettsvitenskap fra Universitetet i Oslo i 2010. Hun tiltrådte som utreder i september 2013. Hun har vært advokatfullmektig i advokatfirmaet Wiersholm.

SIGRID NYSTED (31)

Sigrid Nysted har master i rettsvitenskap fra Universitetet i Tromsø i 2010. Hun tiltrådte som utreder i november 2013. Hun har vært advokat i Bing Hodneland advokatselskap.

KNUT ANDRÉ AASTEBØL (31)

Knut André Aastebøl har master i rettsvitenskap fra Universitetet i Oslo i 2008. Han tiltrådte som utreder i januar 2014. Han har vært advokat i advokatfirmaet Steenstrup Stordrange.

MARTE THERESE STRAND ERIKSEN (35)

Marte Therese Strand Eriksen er cand. jur. fra Universitetet i Oslo i 2006. Hun tiltrådte som utreder i januar 2014. Hun har vært advokatfullmektig i advokatfirmaet Wiersholm, rettsfullmektig i Trygderetten og dommerfullmektig ved Jæren tingrett og Oslo tingrett.

BENEDICTE HAAVIK URRANG (26)

Benedicte Haavik Urrang har master i rettsvitenskap fra Universitetet i Oslo i 2012. Hun tiltrådte som utreder i mars 2014. Hun har vært advokatfullmektig i advokatfirmaet BÅHR.

ANDREAS HJETLAND (25)

Andreas Hjetland har master i rettsvitenskap fra Universitetet i Oslo i 2013. Han tiltrådte som utreder i mars 2014. Han har vært advokatfullmektig i advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig.

KARIN ELISABETH NÆSS (33)

Karin Elisabeth Næss har master i rettsvitenskap fra Universitetet i Oslo i 2006. Hun tiltrådte som utreder i mai 2014. Hun har vært advokatfullmektig i advokatfirmaet Wikborg Rein, advokatfullmektig i advokatfirmaet BÅHR, rådgiver ved Norsk senter for menneskerettigheter og advokat i advokatfirmaet Langseth.

Utredningsleder Børre W. Lyngstad døde 24. juli 2014 etter lengre tids sykdom.

Utreder Maria Bache Dahl sluttet i februar 2014 for å begynne som advokat hos Kommuneadvokaten i Bærum.

INFORMASJONSRAÅDGIVER OG IKT-RÅDGIVER

Høyesteretts informasjonsrådgiver Svein Tore Andersen (61) er ansvarlig pressekontakt og nettredaktør.

IKT-rådgiver Ingrid Louise Christensen (31) har fagansvaret for IKT i Høyesterett.

JURIDISK PROTOKOLLSEKRETÆRENHET

Alle rettsforhandlinger i Høyesterett følges av en protokollsekretær. Protokollsekretærene er jurister som bistår dommerne og prosessfullmektigene under rettsforhandlingene. I tillegg leser de korrektur på alle dommer fra Høyesterett.

Per Erik Hild Hansen (63) er protokollsekretær i Høyesteretts Første avdeling og Anders Berg Dønås (29) er protokollsekretær i Annen avdeling.

ADMINISTRATIV ENHET

Administrativ enhet ivaretar en rekke støttefunksjoner i Høyesterett. Enheten ledes av en kontorsjef. Ragnhild Collet-Hanssen (41) var kontorsjef frem til oktober 2014 da hun begynte som kommunalsjef i Hole kommune. I januar 2015 tiltrer Akmal Hussain (37) som ny kontorsjef. Han kommer fra stilling som avdelingsleder ved Oslo kemnerkontor.

Vivi Østby (47) har ansvar for biblioteket i Høyesterett. Dette er et internt bibliotek for ansatte i huset. Som bibliotekar sørger hun blant annet for å utvikle samlingen av trykte og elektroniske kilder. Hun bistår også ansatte med informasjonssøk. Hun kom fra stilling som bibliotekleder ved Institutt for energiteknikk på Kjeller i mars 2014.

Rådgiver Merete Koren (61) er justitarius' sekretær og bistår også i økonomiarbeidet.

Rådgiver Camilla Johansen (32) (permisjon) er sekretær for direktør og assisterende direktør. Hun kom fra stilling som rådgiver i Norfund i juni 2014. Line Woldseter (40) tiltrådte som Johansens vikar i desember 2014. Hun kom fra stilling som salgsssekretær i Nobel Catering.

Rådgiver Torill Melleby Jensen (57) bistår i arbeidet med Høyesteretts budsjett og regnskap.

Rådgiver Randi Stranden (62) er berammer og har gjennom dette mye kontakt med advokater og andre aktører i retten.

Seniorkonsulent Helga Mærde Gruer (56) er IKT-medarbeider og bistår med hjelp og rettleiding i forbindelse med bruk av datasystemene, herunder rapportering av feil og endringsønsker, samt testing av saksbehandlingssystemet Høyrett.

Seniorkonsulent Kjersti Ruud (58) bistår med beramning av saker, er IKT-medarbeider og en sentral aktør i den planlagte bruken av digitale utdrag i Høyesterett.

Førstekonsulent Rizwana Yedicam (36) legger til rette for omvisningene i Høyesteretts Hus i tillegg til å arbeide med informasjonsvirksomhet.

Førstekonsulent Gunn May Grinden (44) jobber som IKT-medarbeider.

Oddveig Knutsen (60) og Torill Aagotsrud (57) legger til rette for arrangementer og har ansvar for renholdet i Høyesterett.

Rettsbetjent Morten Almås (52) er blant annet ansvarlige for arkivet, posten og tilrettelegging av den praktiske avviklingen av ankeforhandlingene. Simon Rønneberg (32) gikk i oktober 2014 over til stilling som rettsbetjent i Oslo tingrett. Bjørn Vidar Kristoffersen (39) er ansatt som ny rettsbetjent og tiltrer i februar 2015. Han kommer fra stilling som sikkerhetsvakt i DSS.

Rådgiver Anne Liv Handeland gikk av med pensjon i 2014 etter 16 år i Høyesterett. Anna Klanderud gikk av med pensjon etter 22 år i Høyesterett.

SAKSBEHANDLINGSENHETEN

Saksbehandlingsenheten er Høyesteretts ekspedisjon. En av oppgavene til denne enheten er å registrere alle innkomne saker i Høyesteretts saksbehandlingssystem "Høyrett". Saksbehandlingsenheten har i tillegg oppgaver knyttet til sakene som behandles av Høyesteretts ankeutvalg og sakene som er fremmet for Høyesterett i avdeling.

Saksbehandlingsenheten ledes av Elisabeth Frank Sandall (60). Med seg på laget har hun første-konsulentene Mette Moe (57), Lisa-Beth Pettersen (49), Mariann Solbakk (48) og seniorkonsulent Britt Wenche Aaslie (69). I 2014 begynte i tillegg Monica Gereke Heia (46) og Julie so-Man Ng (33) som første-konsulenter i enheten. De har begge bakgrunn som advokatassistenter og kom fra henholdsvis Skatteetaten og Brækhus Dege Advokatfirma DA.

Tove Undrum Gjølstdal gikk av med pensjon i desember 2014 etter 14 år i Høyesterett.

Foto: Sturlason

RETTSBETJENT - HVA ER DET?

Morten Almås er en av to rettsbetjenter i Høyesterett hvor han har vært siden 2010. Som rettsbetjent er Morten husets alt-mulig mann. Med sitt blide nærvær og positive innstilling sørger han for at alt det praktiske rundt rettssakene i Høyesterett går knirkefritt. Rett stol på rett sted og rett kappe til rett dommer. Morten er også en viktig brikke når det legges til rette for de mange seminarene og mottakelsene som er på huset. Videre har Morten ansvar for arkiv og post. Han bistår også med å lage utdrag.

MORTEN ALMÅS FORTELLER:

“Rettsbetjentens oppgaver er mangfoldige og allsidige. Det er viktig at detaljene kommer på plass. Dette medfører at jeg kommer i kontakt med mange i Høyesterett og med publikum ellers som har sin daglige gange her. Det er det beste med jobben, synes jeg. Jeg er også veldig glad i den flotte bygningen vi har som arbeidsplass.

Jeg synes det er inspirerende å være i Høyesterett, med tanke på hvor flinke alle er. Det er høyt intellektuelt nivå og jeg har aldri hørt så gode taler som her.”

“Jeg kommer i kontakt med mange i Høyesterett og publikum ellers som har sin daglige gange her. Det er det beste med jobben, synes jeg.”

FYLKESTUR 2014

GLIMT FRA 7 KOMMUNER PÅ 3 DAGER

Som landets øverste domstol dekker Høyesterett hele Norge. Vi legger derfor stor vekt på å skaffe oss kunnskap om landet vårt. Som et ledd i dette drar Høyesterett hver høst på besøk til et av landets fylker for å bli kjent med det lokale selvstyre, næringsliv, offentlige institusjoner og kulturliv. Reisen i 2014 gikk til Sogn og Fjordane.

Utgangspunktet for turen var Walaker hotell i bygda Solvorn i kraftkommunen Luster. Walaker er landets eldste hotell med en historie som nærmer seg 400 år.

“Me må spela kvarandre gode!” Omdømmeleder i Sogndal Fotball, Rasmus Mo, lot det strømme ut fra sin innerste sjel: Betydningen av lagarbeid på alle nivåer om man skal lykkes. Det være seg i fotball, utdanning eller saftpressing hos Lerum i Sogndal.

Via Statens Hus i Leikanger til historisk bygdevandring i Balestrand med produktmaking og gregoriansk sang på Ciderhuset.

Over Gaularfjellet på den nasjonale turistvegen til Førde og Florø med innlagte bedrifts- og kommunebesøk. Snøggbåten tok følget over Sognesjøen til det gamle skysstedet Skerjehamn i Gulen; “Der ingen skulle tru at nokon kunne bu” (vist i NRK i oktober 2010). I Skerjehamn ga lokale gründere innenfor fiskeoppdrett, informasjonsteknologi og musikkfestivaler en presentasjon av sine virksomheter.

Besøk på Tusenårsstedet Gulatinget i Eivindvik. Nasjonalsangen avsungen foran Bård Breiviks monumentale minnesmerke over det gamle tinget. En stor takk til fylkesmann Anne Karin Hamre og assisterende fylkesmann Gunnar Hæreid og deres stab, samt til alle ordførere og andre bidragsyttere, for et godt besøksprogram.

UTENFOR RETTSSALEN

INTERNASJONAL VIRKSOMHET

Høyesterett hadde i 2014 – som tidligere år – en rekke besøk fra utenlandske juristmiljøer. I oktober 2014 hadde vi blant annet besøk av hele EFTA-domstolen. Videre har dommerne deltatt på kongresser, seminarer og faglige møter i andre land, se faktaboks.

Høyesterett har tett kontakt med tilsvarende domstoler i de øvrige nordiske land, og samarbeidet her står i en særstilling.

I oktober 2014 var alle utrederne i Høyesterett på studietur til Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD) i Strasbourg. I tillegg til foredrag om EMDs virksomhet, var det diskusjoner mellom ansatte i EMD og utrederne om aktuelle juridiske problemstillinger. Utrederne hørte også på saken Tagayeva mfl. mot Russland (no. 26562/07 mfl).

Formålet med den internasjonale virksomheten er todelt. Den skal bidra til kompetanseheving i Høyesterett, og den skal være et bidrag til rettsstatsoppbygging og rettsstatsutvikling i andre land.

REISER I NORGE

I 2014 gikk Høyesteretts årlige fylkestur til Sogn og Fjordane, se egen omtale på side 42-43.

I tillegg til fylkesturen deltok representanter fra Høyesterett også på en rekke seminarer og arrangementer rundt om i landet, se faktaboks.

OMVISNINGER OG SEMINARER I HØYESTERETTS HUS

Høyesterett tar imot grupper for omvisning. I 2014 hadde Høyesterett til sammen 54 omvisninger med i alt 1334 besøkende.

I forbindelse med Åpen dag i oktober fikk i tillegg 260 besøkende en orientering om Høyesterett og en omvisning i Høyesteretts Hus. Det holdes hvert år også en rekke faglige seminarer på huset, se faktaboks.

I HØYESTERETTS HUS SKJEDDE BLANT ANNET:

- Pressefrokost
- Foredrag og omvisning for nyutnevnte dommere på Startkurs
- Overrekkelse av Grunnloven i punktskrift fra Blindeforbundet
- Besøk av Justiskomiteen
- Seminar om fremtiden til Menneskerettighetsdomstolen
- Besøk av kvinnelige dommere fra Østerrike
- Besøk av høyesterettsdommere fra Bulgaria
- Besøk av høyesterettsdommere fra Thailand
- Besøk av domstolsadministrasjonen i Bosnia – Hercegovina
- Mottagelse i forbindelse med nordisk juristmøte
- Besøk av Angolas justisminister med følge
- Seminar for rådgiverne i de politiske partiene på Stortinget
- Seminar for europeiske høyesterettsdommere i regi av UiO
- Seminar med EFTA-domstolen
- Åpen dag
- 100-års minneseminar for Rolv Ryssdal (for Pluricourts)

UTENFOR HUSET

VAR VI BLANT ANNET MED PÅ:

- Åpningen av det juridiske år i Menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg
- Arbeidslivsdagene ved Universitetet i Bergen, Tromsø og Oslo
- Utvekslingsprogram ved Storbritannias Høyesterett
- Den XVI Congress of the Conference of European Constitutional Courts i Wien
- Nordisk kanslichef møte i Finland
- Den 30. Nordiske rettergangstävlingen om menneskerettigheter i Reykjavik
- Generalforsamlingen til Association of the Councils of State and Supreme Administrative Jurisdictions of the European Union (ACA) i Paris
- EFTA-domstolens 20-årsjubileum i Luxembourg
- Møte i Network of the Presidents of the Supreme Judicial Courts of the European Union i Roma
- Det 40. nordiske juristmøte i Oslo
- Møte i International Association of the Supreme Administrative Jurisdiction (IASAJ) i Polen
- Den 3. Congress of the World Conference on Constitutional Justice i Korea
- Seminar på European Institute of Public Administration (EIPA) i Luxembourg
- Studietur til Den europeiske menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg
- Møte i International Association of Tax Judges i Washington D.C
- Seminar om Høyesteretts historie på Universitetet i Bergen
- Møte i Association of the Councils of State and Supreme Administrative Jurisdictions of the European Union (ACA) i Tsjekkia
- Besøk til Universitetet i Cape Town, Constitutional Court og Judges Forum i Sør Afrika
- Konferanse om European Commercial Judges Forum i København
- Nordisk Høyesteretspresidentmøte i Sverige

STATISTIKK

SAKSMENGDE

Høyesterett mottar hvert år et stort antall anker. Nedenfor er det gitt en oversikt over hvordan de innkomne ankene fordelte seg i 2014.

Av anke over dom i sivile saker og straffesaker ble om lag 15 prosent og 10,5 prosent av sakene tillatt fremmet til behandling i avdeling.

SIVILE SAKER

- Innkommet anke over dom 496
- Innkommet anke over kjennelse/beslutning 619
- Behandlet i avdeling 56
- Behandlet i storkammer 1

STRAFFESAKER

- Innkommet anke over dom 400
- Innkommet anke over kjennelse/beslutning 761
- Behandlet i avdeling 47

For en mer utfyllende oversikt over de innkomne sakene i 2014, vises til forretningsstatistikken som er publisert på [Høyesteretts hjemmeside](#).

SAKSBEHANDLINGSTID

I 2014 har Høyesterett opprettholdt den tilfredsstillende saksbehandlingstiden fra de senere år. Det er ikke ventetid for å få en sak opp i Høyesterett. Sakene berammes så raskt som det lar seg gjøre ut fra prosessfullmektigenes forberedelser og program.

Gjennomsnittlig behandlingstid fra saken er innkommet Høyesterett og til avgjørelse i ankeutvalget foreligger, er på cirka én måned. Gjennomsnittlig behandlingstid fra saken er innkommet og til ankeforhandling avholdes, er cirka seks måneder i sivile saker og cirka tre måneder i straffesaker.

SAKSTYPER BEHANDLET I AVDELING OG STORKAMMER 2014

LISTEN ER IKKE UTTØMMENDE

SIVILE SAKER

Skatt/avgift	13
Kontraktsrett	7
Erstatningsrett	5
Arbeidsrett/likestilling	3
Ekspropriasjon/skjønn	3
Trygderett	3
Tilbakekall av drosjeløyver	2
Tvangssalg	2
Tvungent psykisk helsevern	2
Ærekrenkelse	2
Grunnloven § 96	1
Advokaters profesjonsansvar	1
Allemannsretten	1
Barnevern/samvær med barn	1
DNA-bevis fra død person	1
Familie/skifte	1
Forsikringsrett	1
Motregning i konkurs	1
Odelsrett	1
Tomtefeste	1
Tvungen gjeldsordning	1
Advokaters taushetsplikt	1
Andre sivilprosessuelle spørsmål	3

STRAFFESAKER

Legemskrenkelser	6
Seksuallovbrudd	5
Forvaring – prøveløslatelse/minstetid	4
Drap	2
Inndragning	2
Lang saksbehandlingstid	2
Mishandling i nære relasjoner	2
Trusler	2
Underslag/korrupsjon	2
Avliving av dyr	1
Flyktningkonvensjonen	1
Flyktningspionasje	1
Fredskrenkelse	1
Manglende skjenkebevilling	1
Narkotika	1
Overtredelse av fiskerilovgivningen	1
Overtredelse av våpenlovgivningen	1
Tilbaketreden fra forsøk	1
Tvangsekteskap	1
Utlevering	1
Bevisføring	3
Habilitet	3
Advokaters taushetsplikt	1
Andre straffeprosessuelle spørsmål	2

ÅRSMELDING
2014

